

► της **ΕΛΕΝΑΣ ΜΑΡΟΥΤΣΙΟΥ**

Ο ΤΙΤΛΟΣ του μυθιστορήματος της Ιρλανδής Σάλι Ρούνεϊ, *Συζητήσεις με φίλους*, προέρχεται από ένα αστείο που είχαν επινοήσει η Φράνσις, η αφηγήτρια, με την Μπόμπι, τη φίλη της, το οποίο «δεν σήμαινε τίποτα για κανέναν άλλο από εμάς. Τι είναι ένας φίλος; λέγαμε με χιούμορ. Τι είναι μια συζήτηση;». Πράγματι, η συγγραφέας στο πρώτο της αυτό βιβλίο μοιάζει μάλλον να θέτει μια σειρά από ερωτήματα γύρω από τις σχέσεις παρά να τα απαντά. Εννοίες όπως «ζευγάρι», «αποκλειστικότητα», «ζήλια», «φιλία», «έρωτας», «προδοσία» δείχνουν να ασφυκτιούν στα παλαιά στερεότυπα, να αντιστέκονται στον ορισμό, να αναζητούν διαρκή αναγνωματοδότηση, την οποία αναλαμβάνει ο κάθε ήρωας για λογαριασμό του σε μια επίπονη διαδικασία αυτοπροσδιορισμού και ενηλικίωσης.

«Σύγχρονο μυθιστόρημα ενηλικίωσης» χαρακτήρισε τις *Συζητήσεις με φίλους* η εφημερίδα *The New Yorker*, ενώ η εφημερίδα *The Guardian*, χαρακτήρισε τη Ρούνεϊ «Σάλιντζερ της εποχής του τσατ». Εδώ όμως δεν έχουμε έναν έφηβο αφηγητή, όπως στον *Φύλακα στη σίκαλη*, αλλά

Τι είναι ένα μυθιστόρημα για τη συζήτηση;

ΣΑΛΛΥ ΡΟΥΝΕΪ

«Συζητήσεις με φίλους»

Μυθιστόρημα

Μετάφραση: Μαρία Φακίνου

Πατάκης, 2019

Σελ. 382

μια αφηγήτρια στα 21 της που ζει μια παρατεταμένη εφηβεία. Έχει αφήσει τη χωρισμένη οικογένειά της –έναν αναξιόπιστο αλκοολικό πατέρα και μια συγκαταβατική μητέρα– για να σπουδάσει στο Δουβλίνο μαζί με την κολλητή της, την Μπόμπι, με την οποία είχαν ερωτική σχέση στις τελευταίες τάξεις του λυκείου. Αν και από διαφορετικό ταξικό περιβάλλον (η Φράνσις προέρχεται από φτωχή οικογένεια ενώ η Μπόμπι από πλούσια) αμφότερες απαξιούν τη μισθωτή εργασία και λαμβάνουν μέρος σε ποιητικές περφόρμανς όπου απαγγέλλουν τα ποιήματα που γράφει η Φράνσις. Στη διάρκεια μιας τέτοιας ποιητικής βραδιάς οι δυο κοπέλες γνωρίζουν τη Μελίσα, μια φωτογράφο και δοκιμιογράφο, η οποία στη συνέχεια τις καλεί στο σπίτι της για ένα ποτό και τους προτείνει να γράψει ένα άρθρο γι' αυτές. Η Μπόμπι θα νιώσει να έλκεται από την τριαντάχρονη Μελίσα, ενώ η Φράνσις στην πορεία της πλοκής θα συνάψει την πρώτη ετεροφυλόφιλη σχέση της με τον σύζυγο της Μελίσα, τον Νικ, έναν όμορφο ηθοποιό.

Η Ρούνεϊ εστιάζει στη σχέση της Φράνσις με τον Νικ και τις διακυμάνσεις της, προσκομίζοντας μια ακόμη απόδειξη στην ιστο-

ρία της λογοτεχνίας πως δεν έχει τόση σημασία το θέμα (φτωχή, ευαίσθητη κοπέλα ερωτεύεται ευκατάστατο παντρεμένο άντρα) όσο ο τρόπος χειρισμού του. Η συγγραφέας παρακολουθεί από κοντά την εξέλιξη της σχέσης καταγράφοντας με λεπταίσθητο τρόπο όλους τους κλυδωνισμούς της, τις εξάρσεις, τις διαψεύσεις και τις υποτροπές της, χωρίς να ενδίδει ούτε σε ρομαντικά αισιόδοξες μυθοπλαστικές επιλογές ούτε όμως και σε έναν προβλεπόμενο σκληρό ρεαλισμό. Η επιτυχία του βιβλίου αυτού (επιλέχθηκε ως Βιβλίο της Χρονιάς από τις εφημερίδες Sunday Times, Observer και Telegraph) πιστεύω πως οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ικανότητα της Ρούνεϊ να κινείται έξω από οποιαδήποτε μυθοπλαστικά στερεότυπα, χαρίζοντας έτσι φρεσκάδα, πρωτοτυπία και εν τέλει αληθοφάνεια στην ιστορία της που αποτυπώνει με μεγάλη ενάργεια την πολυπλοκότητα των σύγχρονων ανθρώπινων σχέσεων.

Με την ίδια ευαισθησία και ευφυΐα χτίζει η πρωτοεμφανιζόμενη συγγραφέας τους χαρακτήρες της: την ψυχρή εξωτερικά αλλά εσωτερικά κοχλάζουσα αφηγήτρια, που έχει υιοθετήσει έναν ειρωνικό αποστασιοποιημένο τρόπο στις συναστροφές της, ένα αμφί-

βολο όπως αποδεικνύεται αμυντικό σύστημα που, με τις πρώτες αναταράξεις του έρωτα, καταρρέει καθιστώντας την ευάλωτη και αυτοκαταστροφική. Εξίσου ευάλωτος όμως αποδεικνύεται και ο Νικ, που πίσω από το εντυπωσιακό παρουσιαστικό κρύβει έναν χαρακτήρα μάλλον παθητικό, με ανίσχυρη βούληση και κρίσεις κατάθλιψης. Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ηρωίδα, άλλοτε ελκυστική και άλλοτε απωθητική, η Μπόμπι βρίσκεται στον αντίποδα της αδέξιας Φράνσις: υπόδειγμα αυτοκυριαρχίας, ανεξάρτητη, δυνατή, όμορφη, κοινωνικά σαγηνευτική και συχνά προκλητική, αναπτύσσει διαρκώς έναν μαχητικό λόγο πότε κατά του καπιταλισμού και πότε υπέρ των έμφυλων διεκδικήσεων, ασκώντας υποδόρια την εξουσία της στην υποχωρητική και εσωστρεφή Φράνσις, η οποία όμως δεν υπολείπεται σε ρητορική δεινότητα και διαπρέπει στο πινγκ πονγκ των πνευματών ερωταποκρίσεων.

Στην πραγματικότητα το βιβλίο βρίθεται από λόγο, είτε με τη μορφή του διαλόγου είτε με τη μορφή των μακρόσυρτων εξομολογητικών μείλ, των σύντομων, κοφτών μηνυμάτων στο τηλέφωνο ή στο τσατ, ενώ δεν λείπουν και οι εσωτερικοί μονόλογοι ή οι πολυπρόσω-

πες συζητήσεις. Ίσως μάλιστα μια πτυχή του τίτλου να σχετίζεται με τον ρόλο που έχει η «συζήτηση» στο βιβλίο, μια που θα μπορούσαμε να πούμε πως η πλοκή εκτυλίσσεται σε δύο επίπεδα: αυτό της πραγματικότητας με τα συμβάντα της που συνθέτουν την πλοκή και αυτό της συζήτησης επί της πραγματικότητας, ενός αναστοχασμού δηλαδή που σκοπό έχει να ερμηνεύσει τα γεγονότα, να τα κάνει να «μιλήσουν» σε μια γλώσσα κοινή που να βγάζει νόημα για όσους τα βιώνουν. Η

σημασία της «συζήτησης» αλλά και της «φιλίας» μέσα στο μυθιστόρημα επισφραγίζεται, τολμώ να σχολιάσω, στις Ευχαριστίες όπου η συγγραφέας εξομολογείται πως γράφοντας αυτό το βιβλίο άντλησε πολύ υλικό από «συζητήσεις με φίλους» της, δήλωση που παιγνιωδώς παραπέμπει στον τίτλο, επιχειρώντας έτσι να σμίξει τη ζωή με την αναπαράστασή της, υπενθυμίζοντάς μας πως η λογοτεχνία αντλεί τόσο από το βίωμα όσο και από τον λόγο περί του βιώματος.